



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani**

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

**Gavanti, Bartolommeo**

**Antverpiæ, 1634**

De Communi Dedicacionis Ecclesiæ. V.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40244**

Lectiones secundi Nocturni pro Mart. non vidua additæ sunt ab Vrbanõ VIII.

5 Sanctæ mulieres, nec Virgines, nec Martyres, idem habent Officium cum præcedentibus non Virginibus; sed à Pio V. habent Capitula Horarum, *Mulierem fortem*, &c. tum Lectiones secundi Nocturni ex S. Ambrosio. Additus est à Clemente VIII. Hymnus in Vesp. *Fortè virili pectore*, cum Antiph. ad *Magnificat* aptiore, tum in primis tum in secundis Vesp. addidit aliã ad Laudes Vrbanus VIII. Mirantur non pauci, quod in Officio dicatur adhuc, *Veni sponsa Christi*, nimirum in 3. Nocturno: sed ea spontè retenta est, recitanda noctu, ne sancta mulier, non virgo, reiecta videatur à nuptijs Christi spiritualibus, quibus & ipsa gaudet occultiore modo.

6 Si fuerint plures, nihil mutatur, præter Orationem; & si plures sint Virgines, habent propriam Antiphonam ad utrasque Vesperas & Laudes pro Canticis Euangelicis: *Prudentes Virgines*, &c.

7 Oratio, *Deus, qui inter cetera potentia tue*, &c. habetur in Sacram. Greg. item ibid. *Indulgentiam nobis Domine*, &c. quæ in concursu, seu in occurſu duarum Virginum, seu Sanctarum mulierum, poterit dici ad varietatem, tacitis titulis *Virginis & Martyris*.

De Communi Dedicacionis  
Ecclesie.

C A P. V.

Ecclesie materiali duo accidunt in ordine ad Horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio; quæ differunt, & conveniunt in multis.

Titulus Ecclesie est, à quo denominatur Ecclesia, puta S. Saluatoris, sancti Bartholomæi, & similium: antiquitus enim Ecclesie in Vrbe per Titulos distinguebatur. qua de re Baron. in *Not. Martyrolog.* 26. *Iulij festus*. Hoc loco breuiter accipe, Lector, Titulum, & Ecclesiam esse idem; eò quod in loco Ecclesie construendæ figebatur Crux in Titulum, Ord. Rom. *cap. de Edif. Ecclesia*. Romæ item, ex antiqua loquendi consuetudine, non omnis Ecclesia Titulus dicebatur, sed tantum insigniores Ecclesie, quibus præficerentur Cardinales; unde Titulus Pastoris dicta est Ecclesia sanctæ Pudentianæ, in *Martyrol.* 20. *Inny*, & Titulus Eudoxiæ Ecclesia sancti Petri ad Vincula. Euaristus autem diuisit in Vrbe Titulos Presbyteris, hoc est, multiplicauit Ecclesias, quæ dictæ sunt Tituli, accepta nomenclatura à rebus fiscalibus. Tituli namque impositione rem sibi Fiscus vendicabat, & Principi consecrabat: & erant hi Tituli vela quædam, quæ regiam representabant potestatem cum imagine vel nomine Imperatoris; cortinæ regie, apud Ambr. *Epistola ad Marcellinam*. quamquam notabantur etiam litteris, ex August. in *Psalmũ* 21. *Exposit.* 2. quos Titulos vetuit imponi Ecclesiasticis rebus S. Gregorius libro 5. *Epistola* 44. qui optimè norat Titulos ecclesiasticos diuersos esse à fiscalibus: hi ergo vela erant, illi verò signum Crucis. Præterea Ecclesia dicta est Titulus; quia, qui eidem adscriberetur Presbyter, ab ea nomen Titulumque accipiebat, vt eius loci diceretur Presbyter (quod & hodie) inter Cardinales. Fufius hæc idem Baron. *Tom. 2. Annalium. anno* 112. Titularis ergo Ecclesie



clesiæ est ille Sanctus, à quo Titulus seu Ecclesia denominationem habet.

2 Dedicatio verò Ecclesiæ est ipsa-mer cōsecratio facta ab Episcopo, vt in Pontificali, quæ ita recolitur quotānis, vt natalis dicatur dies, ex sancto Leone *Sermone de Machabæis*, dedicati templi, Bellarm. *de Cultu Sanctorum lib. 3. cap. 5.* De more antiquo fuit introducta, ex Eusebio *lib. 9. Histor. cap. 10.* Festum autem Dedicacionis dignius est quàm Sancti Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, vt probauimus *Sectione 3. cap. 8. num. 7. pag. 29.*

3 Conueniunt in his. Sunt enim primæ classis; habent Octauam, celebrari possunt infra Octauam Epiphaniæ; item in Dominicis secundæ classis: in eisdem, si Vigilia occurrat, nihil fit de ea, nec etiam in Laudibus. Habent primas Vesperas integras, etiam in secundis Vesperis diei Octauæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, cum alijs priuilegijs Festorum primæ classis. Sed iam dicamus de sola Dedicacione.

4 Si contingat dedicari Ecclesiam in aliquo Festo ex solemnioribus, ne quotannis concurrentia duo Festa se inuicem impediunt, potest Consecrator decernere alium diem ad celebrandū anniuersariam Dedicacionem Ecclesiæ; puta, vel diem Dominicū proximiorē, vel alium ad eodē commodum, vt possint Octauæ celebrari liberius, & populus, præsertim rusticus, maiori frequentia colere Festum possit. Translationem verò eiusmodi à Consecratore posse fieri ex iusta causa, decreuit sacra Congregatio Rituum *die 19. Februarij 1585.* vt refert Paulus Prasæcius *in sua Præxi parti. 1. cap. 5. n. 8. §. Diem.* & Congregatio item Cardinalium super negotia Episcoporum, respondens

hac de re Episcopo Bissinen. *die 14. Februarij eiusdem anni, citato Spec. Conf. 4. par. 3. Rubr. 52.* Extra actum verò Consecrationis non potest amplius mutari Festum, inconsulta sancta Sede Apostolica: quæ *16. Octobris 1604.* iussit fieri de Dedicacione Ecclesiæ in ipsamet die Natiuitatis beatæ Virginis, in qua accidit Consecratio; & duas potius cātari Missas de duobus Festis, seruata in reliquis Rubrica de Concurrentia Octauarum.

5 Præter propriæ Ecclesiæ Dedicacionem, celebrari quoque debet anniuersaria Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis; in ciuitate quidem cum Octaua, in Diœcesi sine Octaua, ex Decreto sacre Rituum Congregationis *2. Maij 1619.* erit tamen in Diœcesi quoque primæ classis Festum, instar eorum quæ transferuntur ultra Octauam, & sine Octaua celebrantur; vel vt Festum Patroni loci, quod celebrari debet à Regularibus, qui tamen non tenentur ad Octauam celebrandam. Neque tenentur iisdem ad hoc Festum Dedicacionis Ecclesiæ Cathedralis, nisi ex quadam congruentia, & præsertim, si populare sit Festum, non Cleri tantum: ob rationem allatam supra, cum de Patrono loci ageremus. Quod si concurrant, seu occurrant Dedicacionum Festa, vel Octauæ, pro varietate Orationum, sumi ea poterit, quæ assignata est ipsi diei Dedicacionis: quod additum fuit Rubricæ in postrema Breuiarij recognitione.

6 Occurrentibus autem Dedicacione propriæ, & Dedicacione Cathedralis Ecclesiæ, eodem die, quænam erit celebranda? Rota Rom. *Decis. 16. num. 1. & per totum in recentior. par. 1.* definit, præferendam esse Dedicacionem propriæ Ecclesiæ: Quare de hac fiet



fiet Officium infra Octauam cum commem. Octauæ Dedic. Cathedralis, translatio Festo altero in primam diem non impeditam. Neque dixerim, esse communia priuilegia hisce duabus Dedicacionibus, quæ Dedicacioni propriæ Ecclesie data sunt, nisi nouo Decreto fiant communia, puta, si occurrant infra Octauam Epiphaniæ.

7 Officium Dedicacionis est Duplex maius apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* cum Octaua, *ibidem*: ubi & indicat Officium, quo nunc utimur, *cap. 48.* Psalmos notans resonantes portas, atria, & ædificia. Concordamus cum Breu. M. S. & edito 1550. quod est vicinius Concil. Trident. & Pio V. restituenti Breuiarium Romanum: neque Pius mutauit, nisi de more suo Lectiōnes primi Nocturni, ut essent de Scriptura, iuxta Regulam antiquam Romanam, ex Radulpho *Propos. 11.* addiditque Lectiōnes varias pro tota Octaua, & Orationem propriam pro ipso die Dedicacionis. Atque ex hac Octaua, quam non habent alia Sanctorum Communia, cum Lectiōnibus unicuique diei assignatis, colligitur eiusdem Festi excellentia & dignitas super alias Octauas Sanctorum, quæ celebrantur cum Lectiōnibus de Communi sumptis. De Antiphona & Psalmo, *Qui habitat*, in 3. Nocturno, vide quæ diximus *Sect. 5. c. 7. n. 12. pag. 75.* Contra regulam communem Breuiarij, Responsorium breue ad Sextam non sumitur à secundo Versu Nocturnorum Matutini; quia hic Versus non potest diuidi in prima sui parte ut alij Versus, & ideo vice illius dicitur, *Locus iste*, &c. Habes alia de Dedicat. Eccl. in primo Tomo *pag. 293.*

## De Officio B. Mariæ in Sabbato.

## CAP. VI.

1 **S**abbatum dicatum esse B. Virgini, constat, & docuimus Tomo primo *pag. 7.* meminitque huius ritus Microlog. *cap. 60.* & Urbanus II. contemporaneus Micrologo in Concilio Claramont. anno 1096. Officium in Sabbato beatæ Virgini Decreto suo destinauit, Radulph. *Propos. 20.* Non est ergo votiuum, ut aliqui scripserunt, sed præceptiuum, quod habet originem improprie à voto Ecclesie, si votiuum contendas esse.

2 Ritus Officij est ad modum Festi Simplicis, quod optabat Radulph. *ibidem*: nec tamen apparet, quo ritu tunc temporis Officium fieret de beata Virgine hac die; sed neque reperitur Officium hoc in Sabbato in Breu. M. S. Et fortasse id causæ fuit; quia ante Pium V. tenebatur Clerus ad recitationem quotidianam Officij parui beatæ Mariæ, ynà cum Officio Domini: quam obligationem abrogauit Pius in Bulla ante Breuiarium posita.

3 Quare totum hoc Officium cum Lectiōnibus sanctorum Patrum singulo mense pro varietate legendis, iussu Pij V. fuit compositum, & editum. Clemens VIII. illud recognouit, mutata tantum Lectiōne pro mente Aprilis, quæ erat sancti Epiphanijs, nunc verò S. Hieronymi.

4 Fit autem in omnibus Sabbatis non impeditis Officio quoad ritum digniori; quale est etiam Ferie maioris, aut Dominicæ anticipatæ, quæ scilicet suum non habet locum, ut diximus *Sect. 3. c. 5. num. 9. pag. 25.* quam quidam nimis pij erga B. Virginem anticipare vellent in alia Fera, nimium amantes sui, ne Sabbati Officium reci-

tent